

Vaikuttavat naiset –seminaari

Talous ja tulevaisuus

Turku 21.11.2026

LJK Riku Lehtinen

OHJELMA

klo 11.00 Seminaarin avaus | Anu Aaltonen, Varsinais-Suomen Kokoomusnaiset puheenjohtaja, Kokoomuksen Naisten liiton varapuheenjohtaja

klo 11.15 Hallinnon hinta | Riku Lehtinen, yrityssuunnittelija, liikkeenjohdon konsultti

klo 12.00 Suuremmat kotimaan markkinat | Stina Siikonen, Suomen Yrittäjät puheenjohtaja

klo 12.45 Vaalipaneeli | Kokoomuksen naiskansanedustajaehdokkaita

Pääministeri Petteri Orpon johtama hallitus on onnistunut murtamaan ay-liikkeen poliittisen veto-oikeuden rikkomatta samalla yhteiskuntarauhaa.

Tätä voidaan pitää poikkeuksellisen merkittävänä poliittisena ja työmarkkinapoliittisena operaationa Suomen lähihistoriassa.

Talouden suunnan kääntäminen ei vielä tarkoita, että Suomen talouden koko kasvupotentiaali olisi saatu käyttöön.

Nyt talouden suunta näyttää kääntyneen parempaan, mutta matka on vasta alussa.

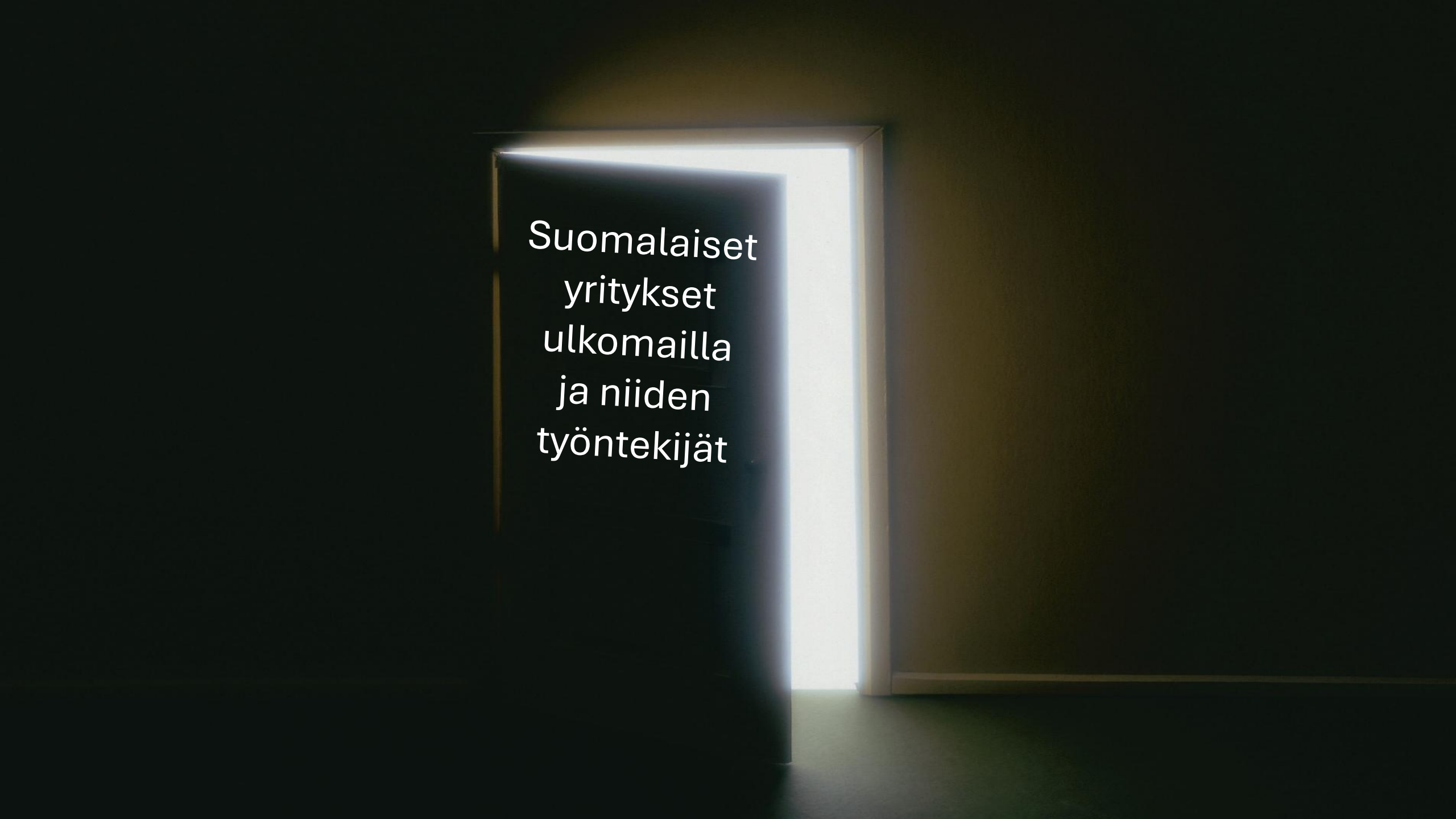
21.11.2026 - LJK Riku Lehtinen

Seuraava suuri kysymys voisi olla se, miten julkinen sektori itse uudistuu, jotta se ei ole talouskasvun jarru vaan sen mahdollistaja.

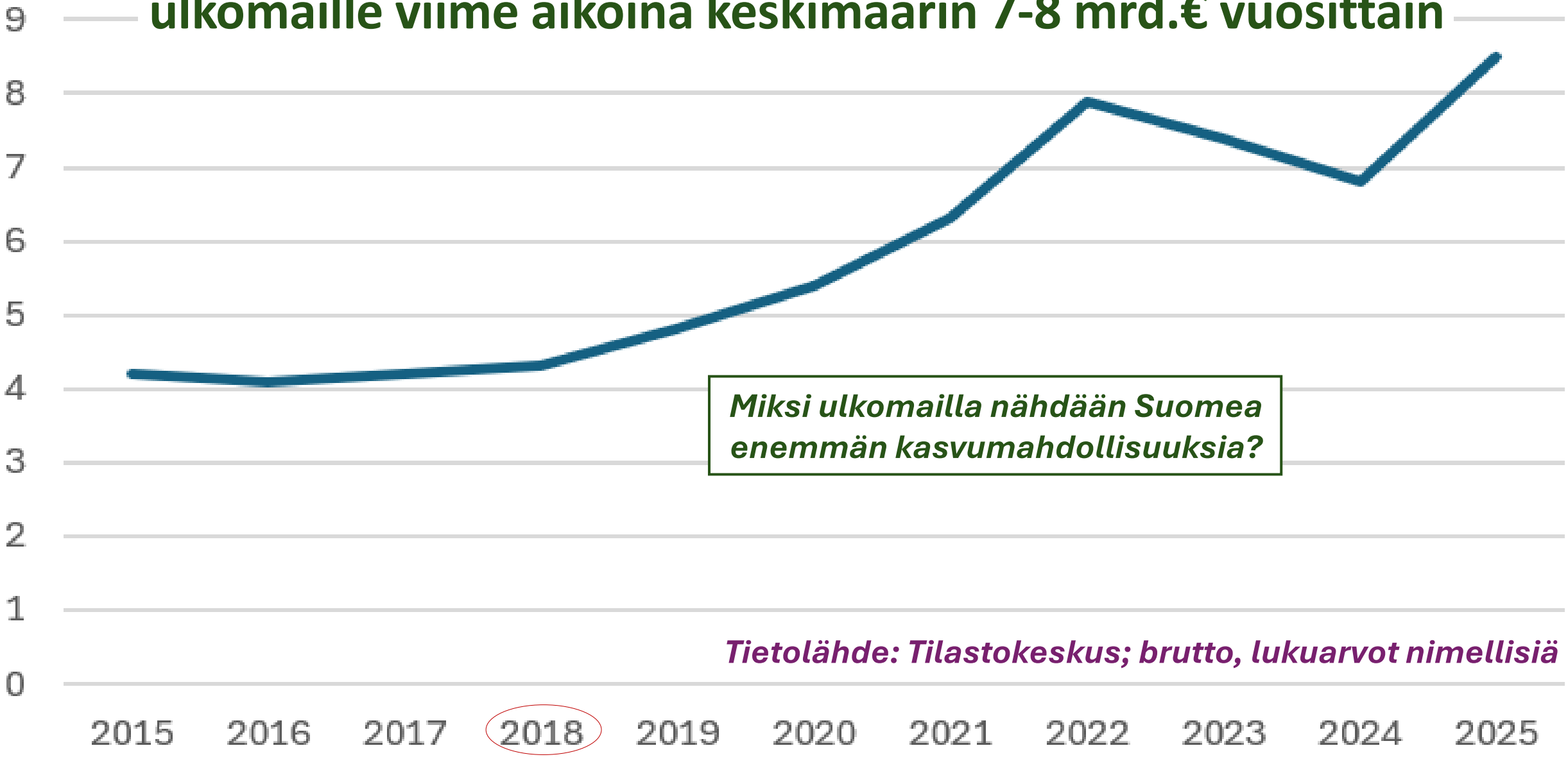
Kuinka paljon julkinen hallinto maksaa vuosittain?

Miten erotamme toisistaan tehottomasti toimivan hallinnon, tarpeettoman hallinnon ja välttämättömän hallinnon?

Tämä esitys on ladattavissa tuloksentekijat.fi -etusivulta

Suomalaiset
yritykset
ulkomailla
ja niiden
työntekijät

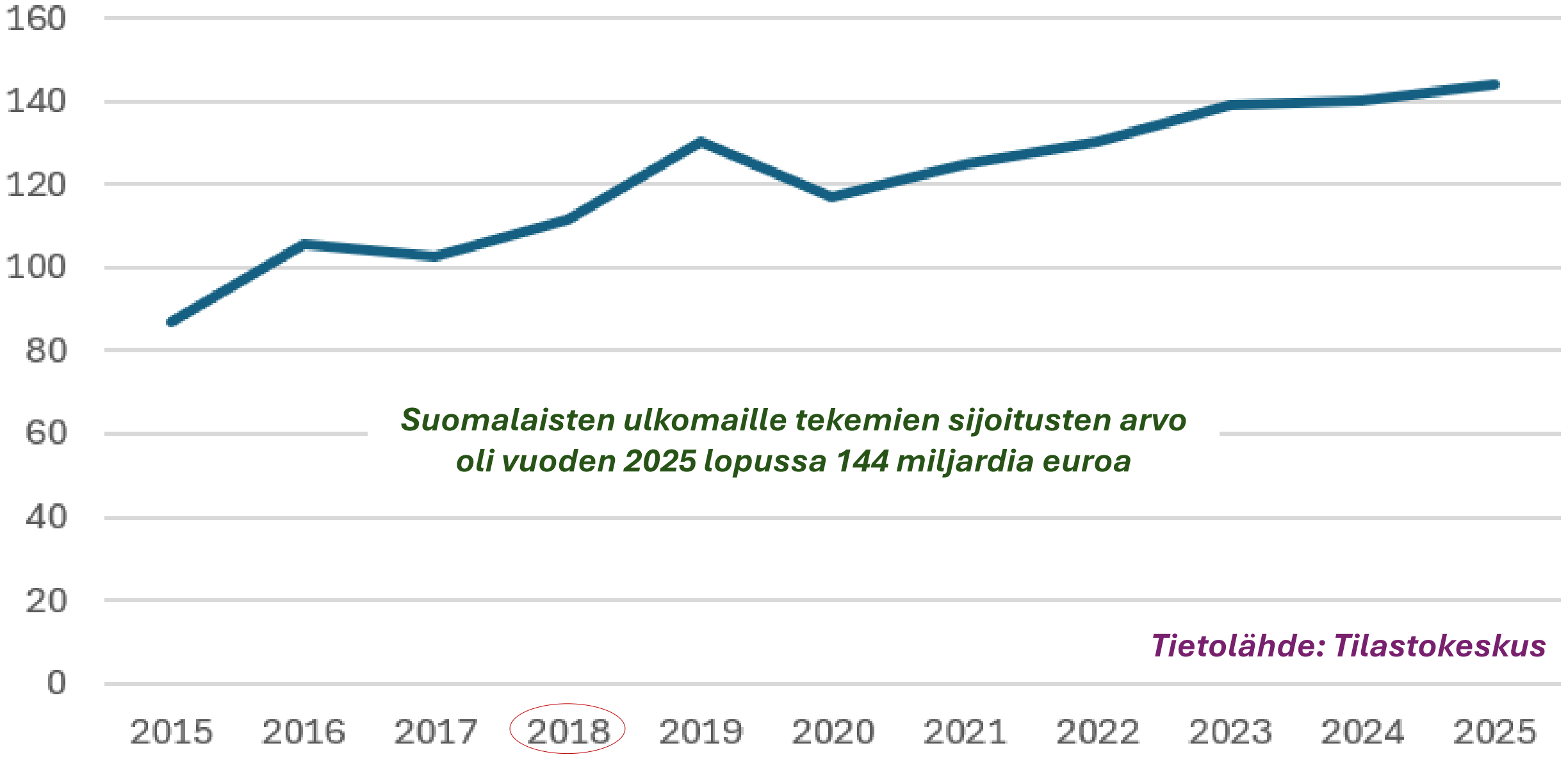
Suomalaisyritykset ja -sijoittajat ovat investoineet ulkomaille viime aikoina keskimäärin 7-8 mrd.€ vuosittain

Miksi ulkomailla nähdään Suomea enemmän kasvumahdollisuuksia?

Tietolähde: Tilastokeskus; brutto, lukuarvot nimellisiä

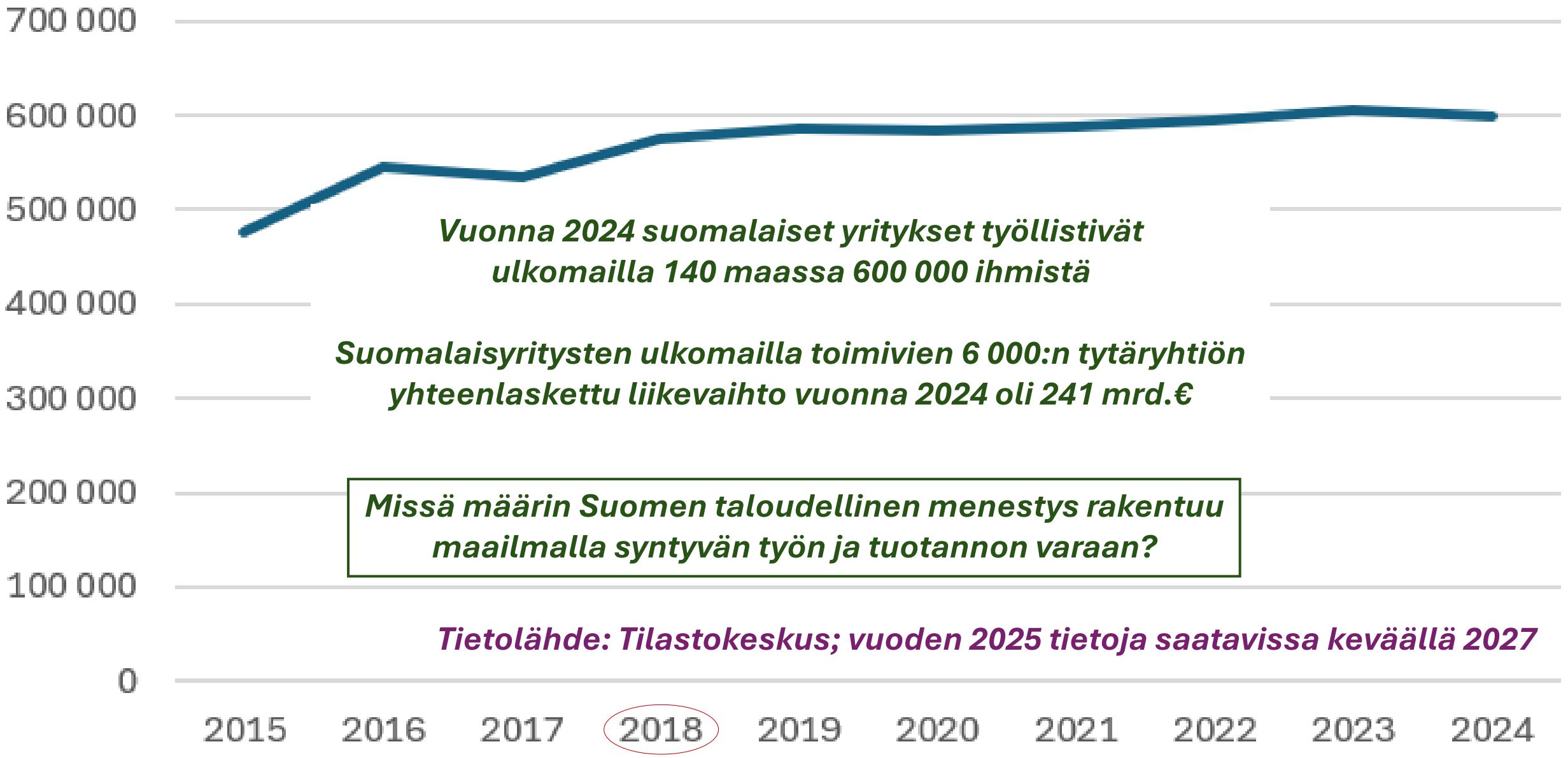
Suomalaisten ulkomaille tekemien sijoitusten arvo mrd.€

Suomalaisten ulkomaille tekemien sijoitusten arvo oli vuoden 2025 lopussa 144 miljardia euroa

Tietolähde: Tilastokeskus

Suomalaisyritysten henkilöstö ulkomailla

Vuonna 2024 suomalaiset yritykset työllistivät ulkomailla 140 maassa 600 000 ihmistä

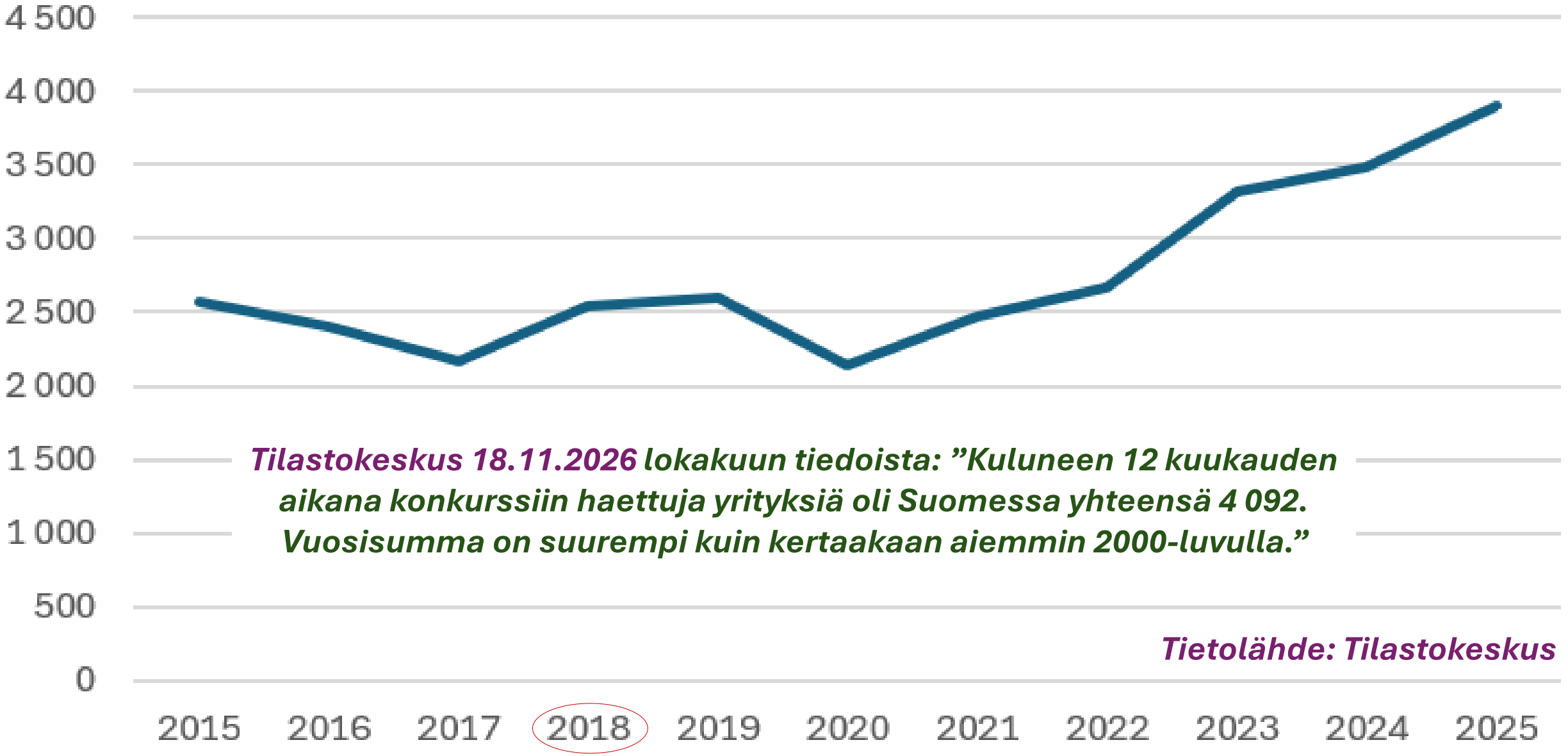
Suomalaisyritysten ulkomailla toimivien 6 000:n tytäryhtiön yhteenlaskettu liikevaihto vuonna 2024 oli 241 mrd.€

Missä määrin Suomen taloudellinen menestys rakentuu maailmalla syntyvän työn ja tuotannon varaan?

Tietolähde: Tilastokeskus; vuoden 2025 tietoja saatavissa keväällä 2027

Toteutuneita
riskejä
Suomessa

Konkurssihakemukset Suomessa

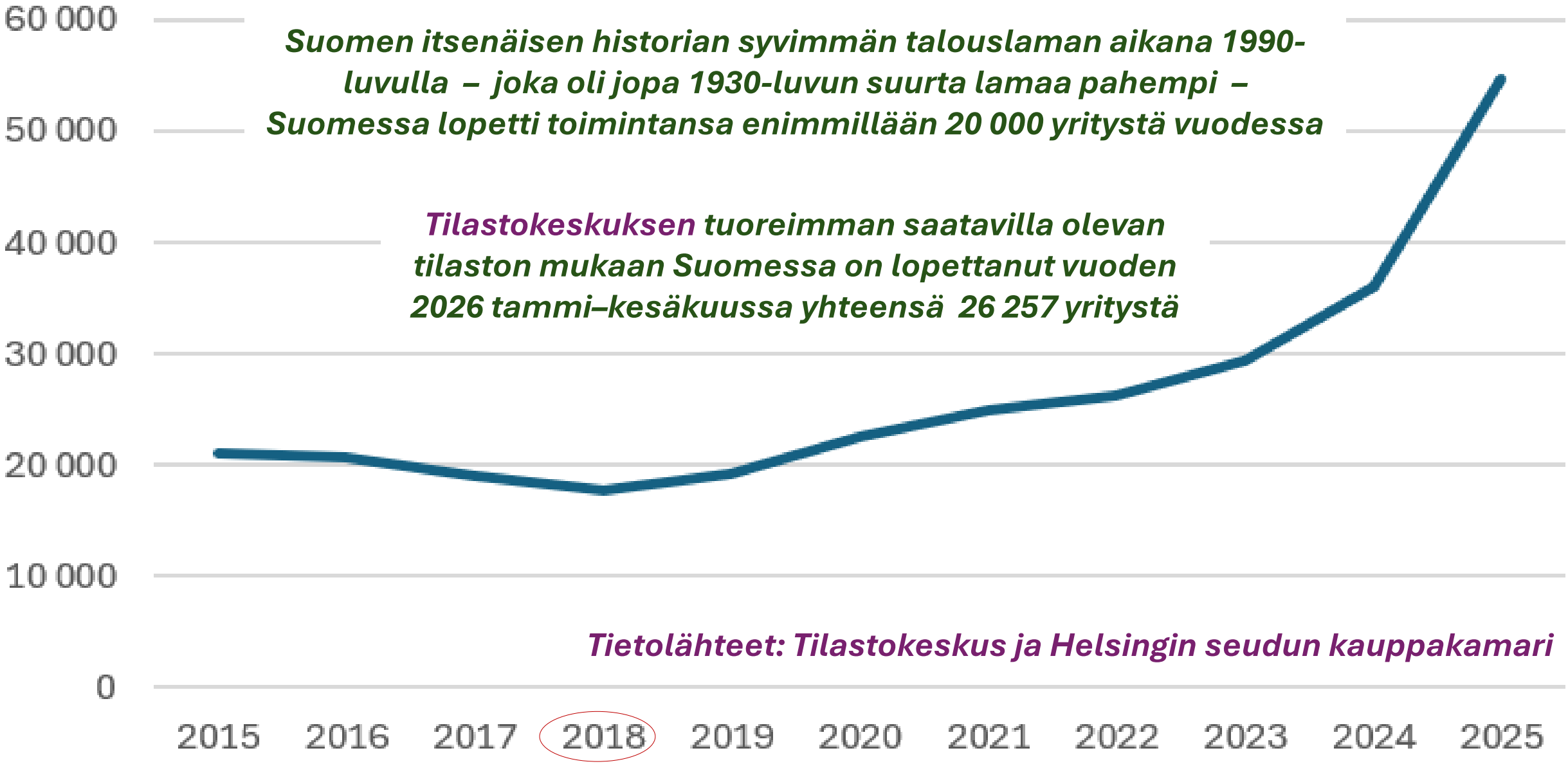
***Tilastokeskus 18.11.2026** lokakuun tiedoista: ”Kuluneen 12 kuukauden aikana konkurssiin haettuja yrityksiä oli Suomessa yhteensä 4 092. Vuosisumma on suurempi kuin kertaakaan aiemmin 2000-luvulla.”*

Tietolähde: Tilastokeskus

Lopettaneet yritykset Suomessa

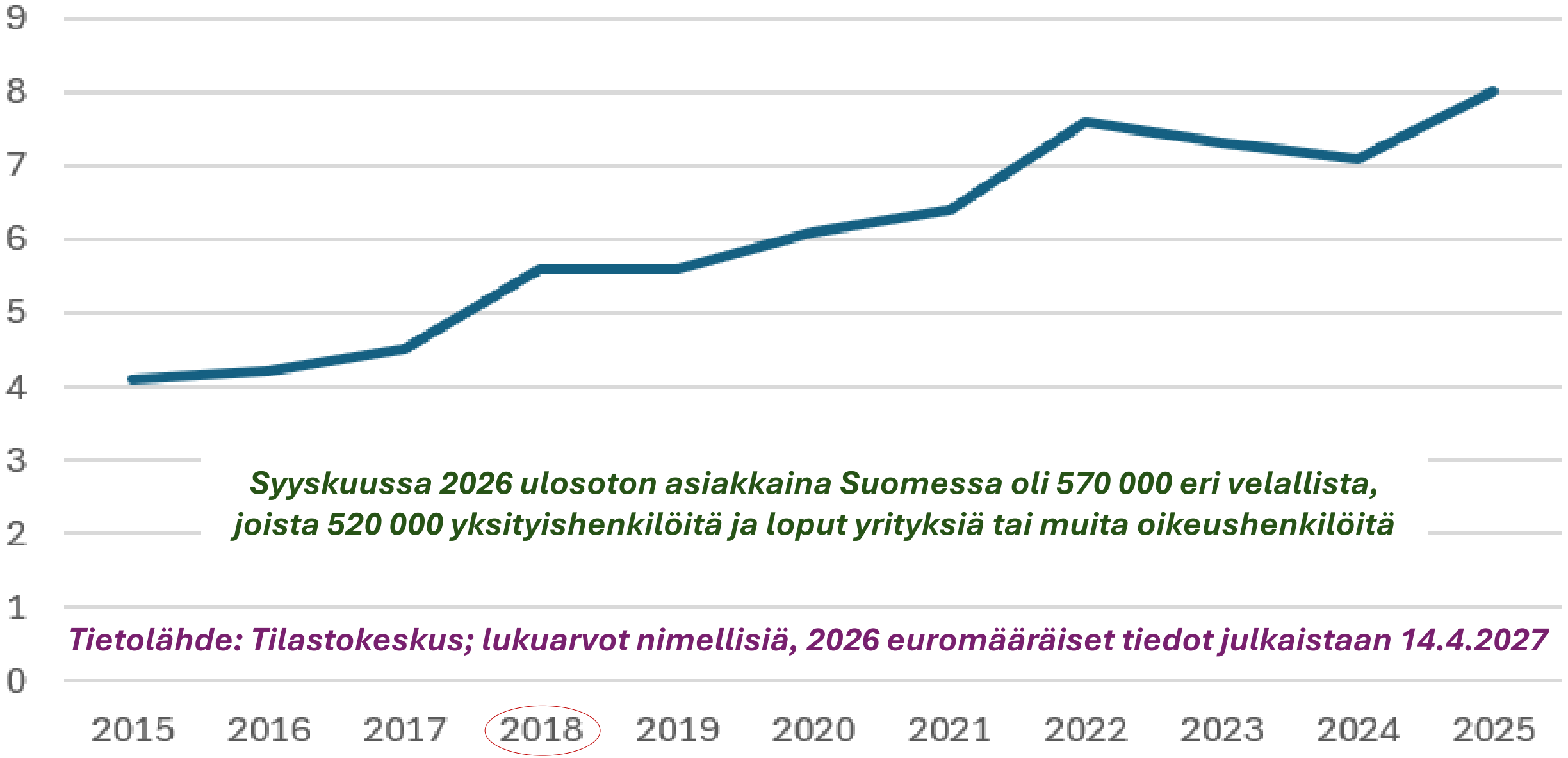
Suomen itsenäisen historian syvimmän talouslaman aikana 1990-luvulla – joka oli jopa 1930-luvun suurta lamaa pahempi – Suomessa lopetti toimintansa enimmillään 20 000 yritystä vuodessa

Tilastokeskuksen tuoreimman saatavilla olevan tilaston mukaan Suomessa on lopettanut vuoden 2026 tammi–kesäkuussa yhteensä 26 257 yritystä

Tietolähteet: Tilastokeskus ja Helsingin seudun kauppakamari

Ulosotossa olevat velat Suomessa mrd.€

Syyskuussa 2026 ulosoton asiakkaina Suomessa oli 570 000 eri velallista, joista 520 000 yksityishenkilöitä ja loput yrityksiä tai muita oikeushenkilöitä

Tietolähde: Tilastokeskus; lukuarvot nimellisiä, 2026 euromääräiset tiedot julkaistaan 14.4.2027

Miten toteutuneet riskit voivat johtaa ihmisen yhteiskunnallisen osallistumisen rajoittamiseen ja henkiseen pahoinvointiin?

Maksuhäiriömerkintä sysää ihmisen monien arjen asioiden ja palveluiden ulkopuolelle

Asunnon, lainoituksen ja osamaksusopimusten, puhelinliittymän, vakuutusten ja muiden palveluiden saaminen vaikeutuvat

Työtehtävät, joissa taloudellinen luotettavuus on arviointiperuste, sulkeutuvat

Maksuhäiriömerkittyyn yrittäjään saatetaan suhtautua luottoriskinä

Suomi
Euroopassa

Suomen sijoittuminen eurooppalaisissa vertailuissa

Näkökulma	*Suomen sijoitus EU:ssa*	Suomi	EU:n keskiarvo
Suomen julkiset menot % bruttokansantuotteesta 2025	*EU:n suurimpia*	57,2 %	49,5 %
Suomen BKT:n kasvu % vv. 2019 – 2025 (keskimäärin)	*EU:n heikoimpia*	0,2 %	7,5 %
Suomen työttömyys % syyskuu 2026	*EU:n korkeimpia*	10,4 %	6,2 %
Nuorisotyöttömyys % (15-24-v) syyskuu 2026	*EU:n suurimpia*	25,2 %	15,5 %

BKT eli bruttokansantuote mittaa maan talouden kokoa eli tietyssä ajassa tuotettujen tuotteiden ja palveluiden yhteenlaskettua rahallista arvoa

Tietolähteet: Euroopan komissio, Eurostat

Työn tuottavuus Suomessa

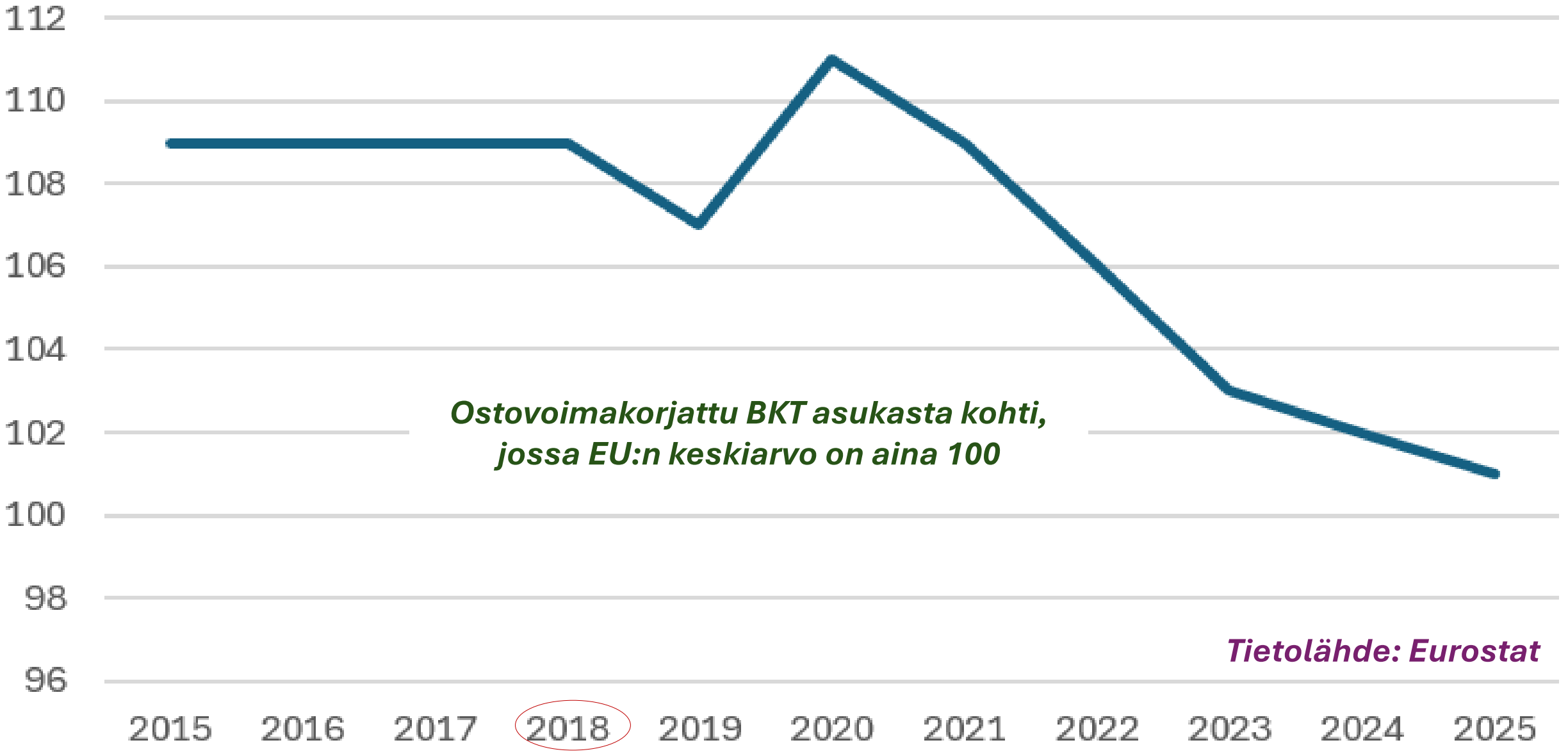
Työn tuottavuuden kumulatiivinen kasvu vv. 2009–2025
(= 16 viimeisintä vuotta) on ollut Suomessa **+1,1 %**
*(EU samassa ajassa: **+15,3 %**)*

Suomi on ollut työn tuottavuudessa viime vuosina EU:n heikoimpia

Työn tuottavuus on kyky saada aikaan enemmän ja parempia tuloksia käytettävissä olevalla työajalla ja se paranee ennen kaikkea osaamisen, teknologian, toimivien työvälineiden ja sujuvien työtapojen kehittämisestä – ei työtuntien lisäämisestä

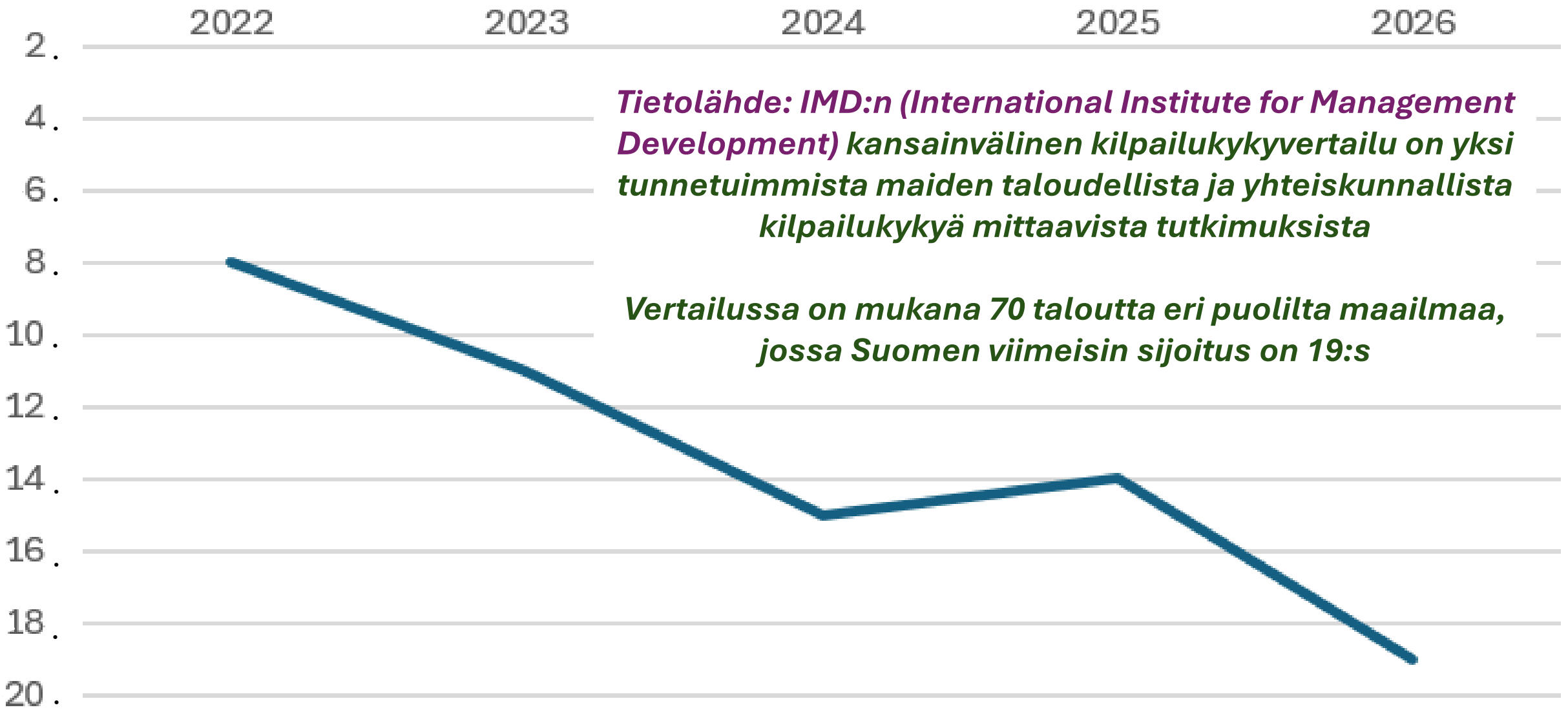
Tietolähteet: Suomen Pankki, Eurostat

Suomen BKT asukasta kohti suhteessa EU:n keskiarvoon

Suomi
maailmalla

Suomen sijoitus kansainvälisessä kilpailukykyvertailussa

Tietolähde: IMD:n (International Institute for Management Development) kansainvälinen kilpailukykyvertailu on yksi tunnetuimmista maiden taloudellista ja yhteiskunnallista kilpailukykyä mittaavista tutkimuksista

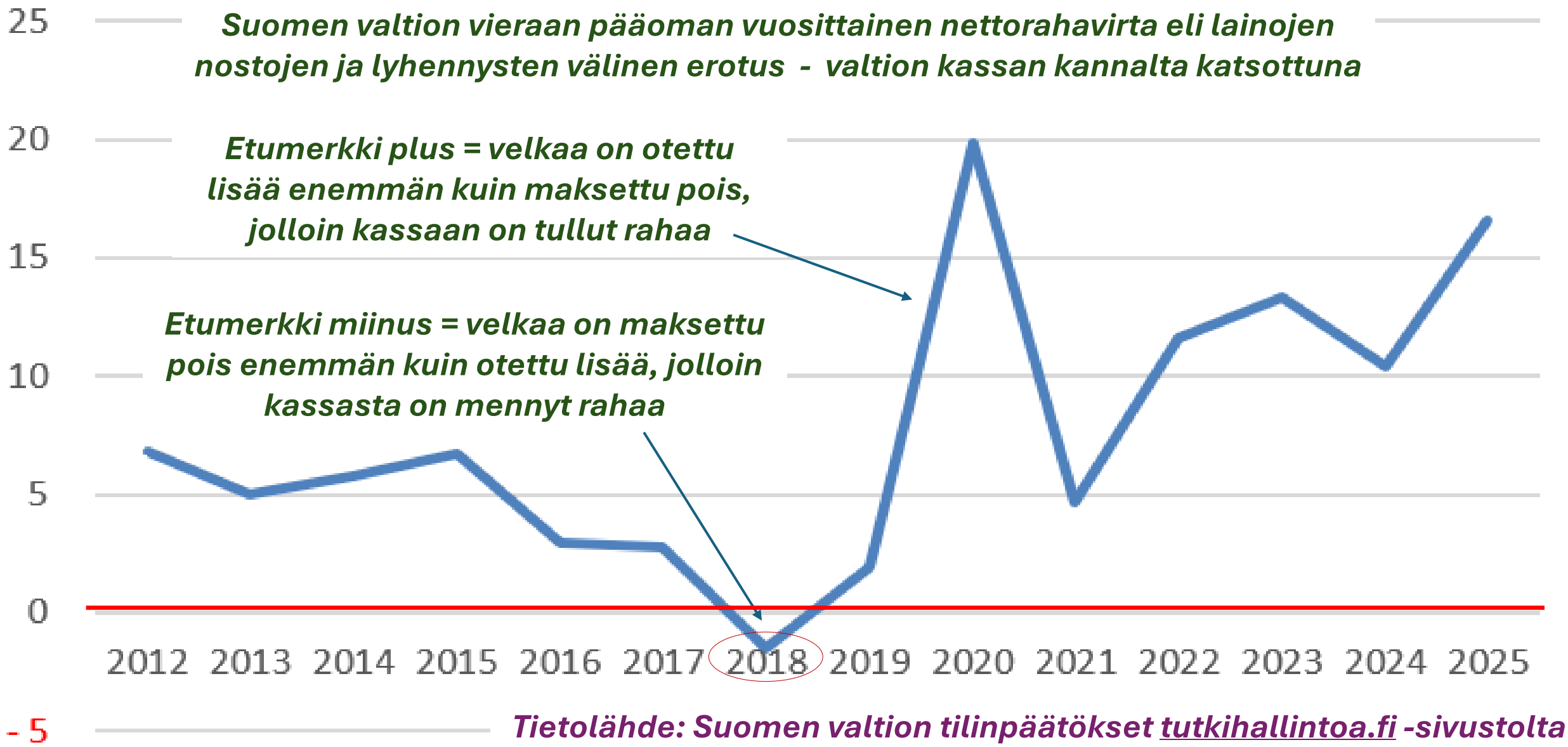
Vertailussa on mukana 70 taloutta eri puolilta maailmaa, jossa Suomen viimeisin sijoitus on 19:s

Suomen
valtio

Suomen valtio mrd.€

Suomen valtion vieraan pääoman rahavirta mrd.€

Tietolähde: Suomen valtion tilinpäätökset tutkihallintoa.fi -sivustolta

Suomen valtion saamiset mrd.€

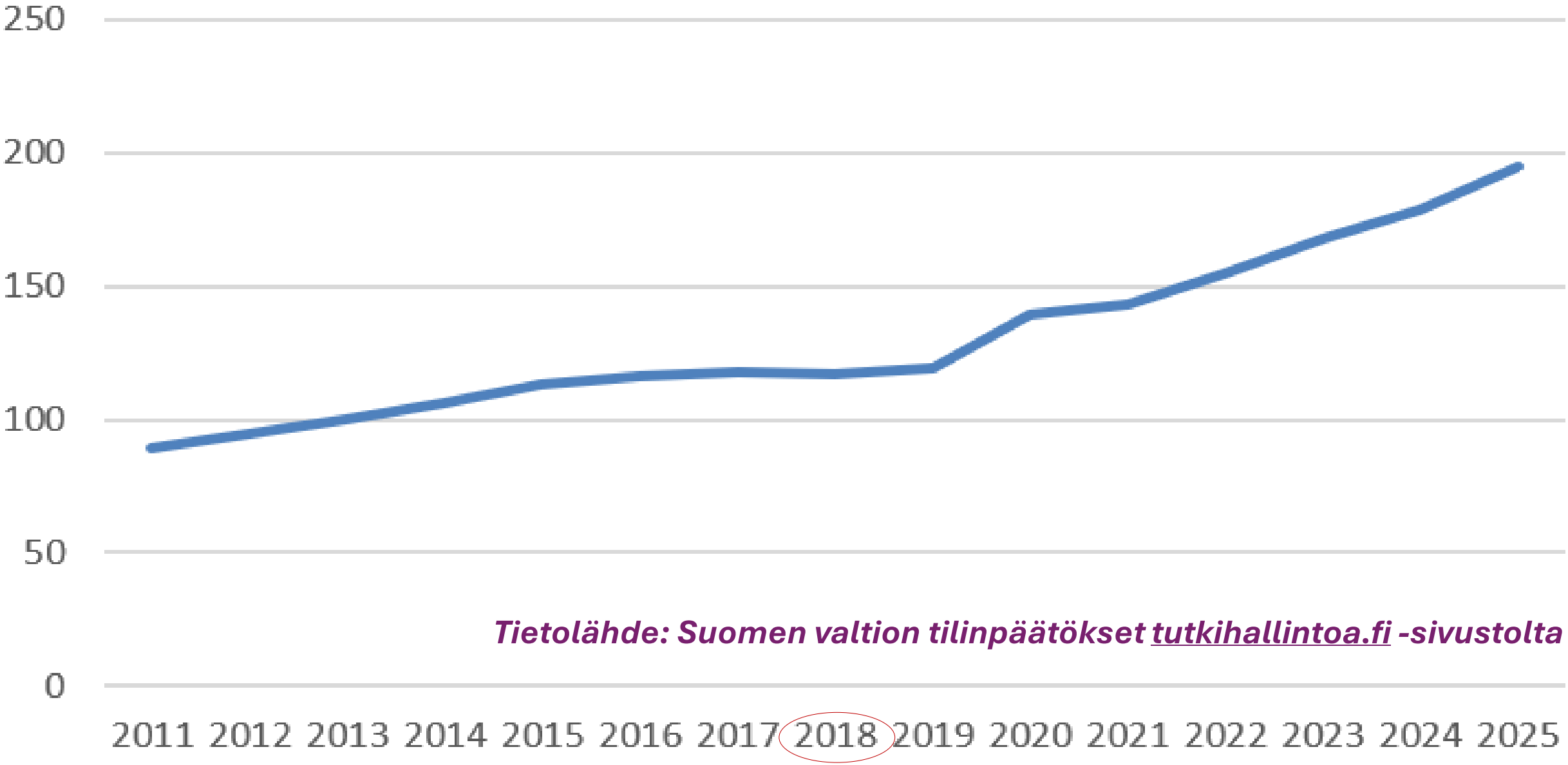

Suomen valtion vero-, laina-, lasku-, takaisinperintä- ja korkosaamiset sekä ennakkomaksut kunkin vuoden lopussa

Miksi yhä useammalla yrityksellä ja kansalaisella on aiempaa suurempia vaikeuksia hoitaa vero- ym. maksujaan valtiolle?

Tietolähde: Suomen valtion tilinpäätökset tutkihallintoa.fi -sivustolta

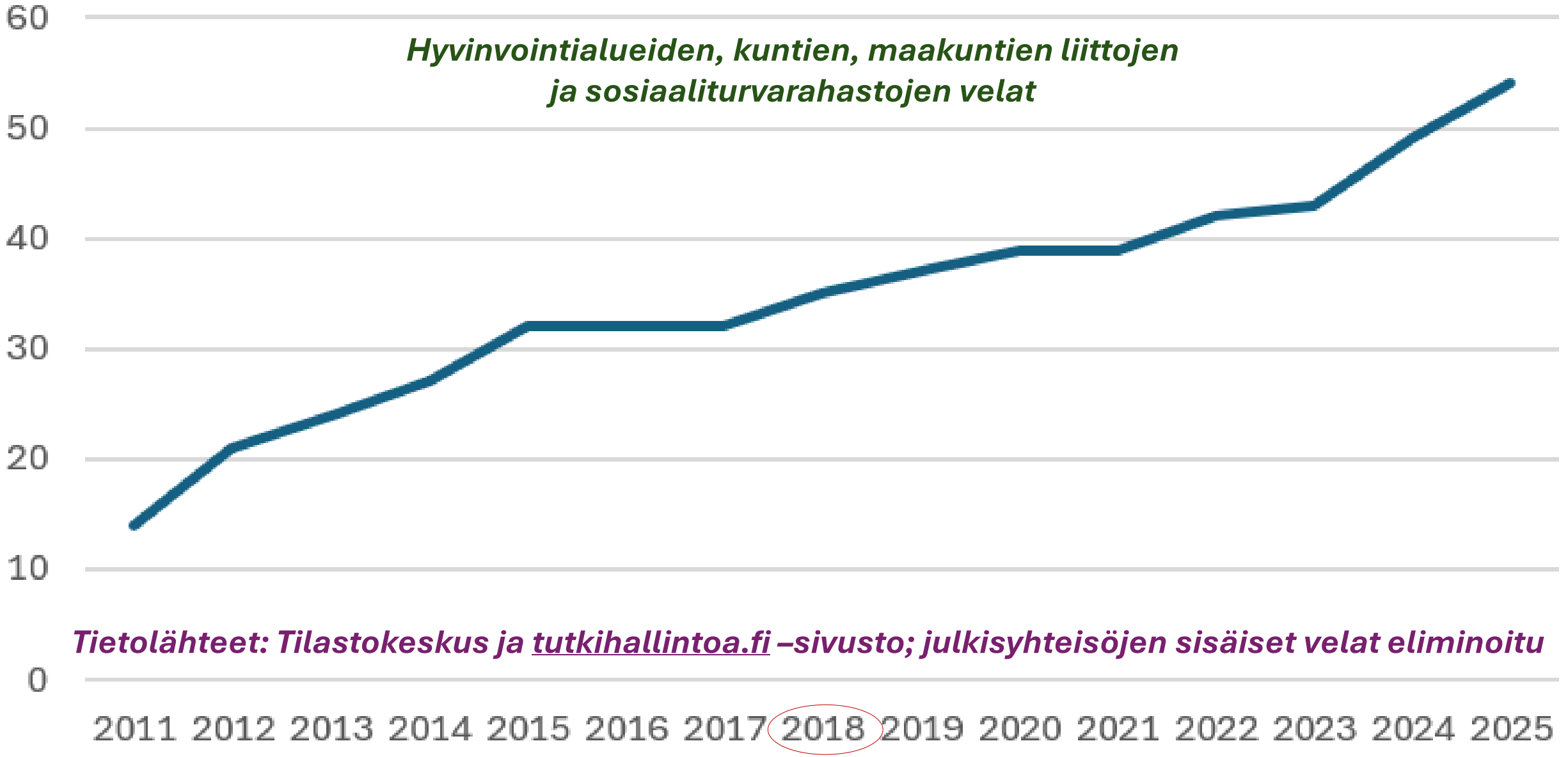
Suomen valtion velka mrd.€

Tietolähde: Suomen valtion tilinpäätökset tutkihallintoa.fi -sivustolta

Muu
julkis-
sektori
kuin valtio

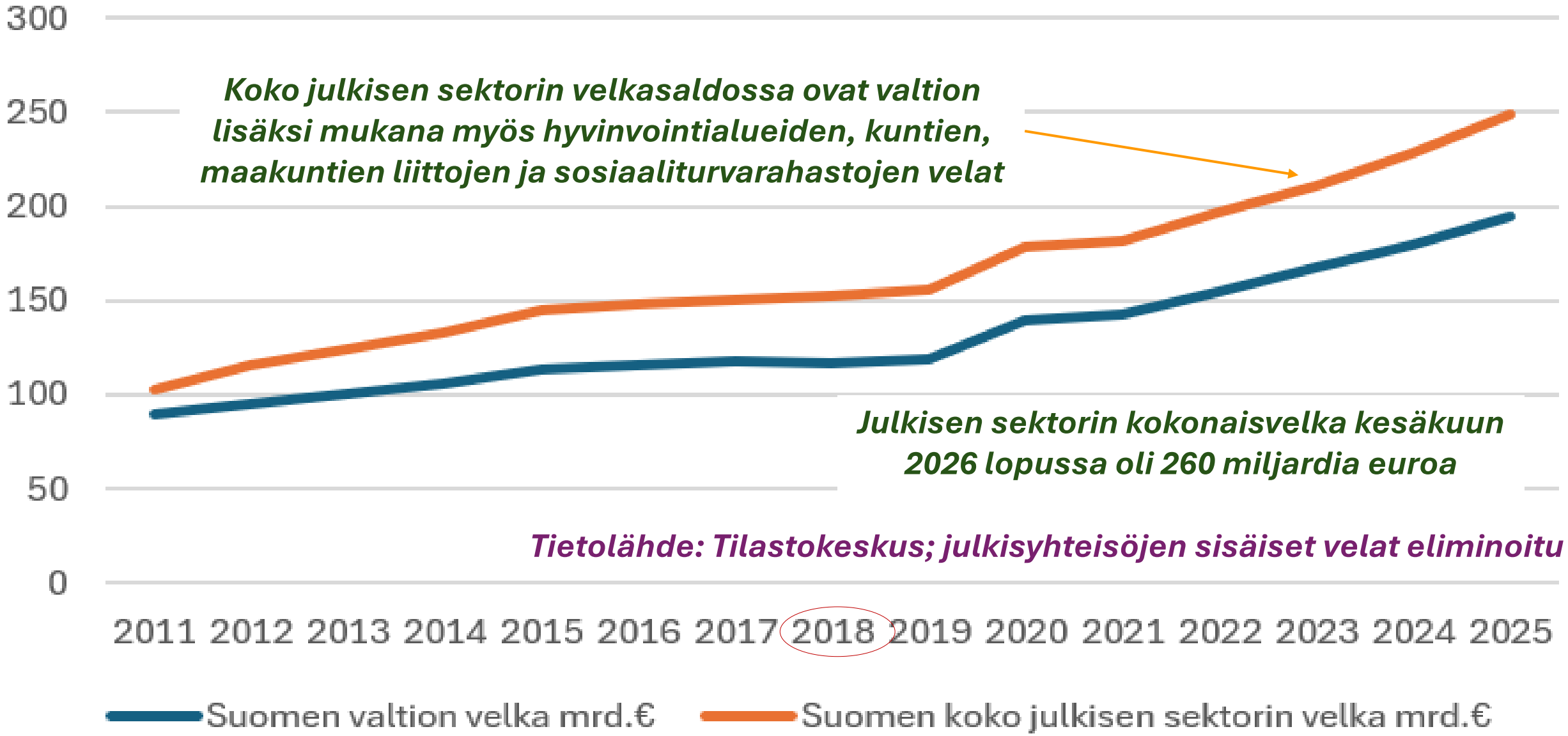
Muun julkissektorin kuin valtion velka mrd.€

Tietolähteet: Tilastokeskus ja tutkihallintoa.fi –sivusto; julkisyhteisöjen sisäiset velat eliminoitu

Suomen
koko
julkinen
sektori

Valtion vs. koko julkisen sektorin velka mrd.€

Koko julkisen sektorin velkasaldossa ovat valtion lisäksi mukana myös hyvinvointialueiden, kuntien, maakuntien liittojen ja sosiaaliturvarahastojen velat

Julkisen sektorin kokonaisvelka kesäkuun 2026 lopussa oli 260 miljardia euroa

Tietolähde: Tilastokeskus; julkisyhteisöjen sisäiset velat eliminoitu

Suomen koko julkisen sektorin velka % BKT:sta

Tässä tarkastelussa ovat valtion lisäksi mukana myös hyvinvointialueiden, kuntien, maakuntien liittojen ja sosiaaliturvarahastojen velat

Tietolähteet: Tilastokeskuksen ja Elinkeinoelämän keskusliiton julkisen velan aikasarjat

Suomen
julkinen
hallinto

Suomen julkishallinnon kulujen kohdentamisista

Kuntien ja kuntayhtymien hallintokulut siirrettiin palvelujen kustannuksiin 2015

Valtion hallintokulujen laskentatapa ja kohdentaminen muuttuivat 2017

Hallinnon kustannuksia yhdisteltiin uudella tavalla 2021, kun kuntien taloustietojen tiedonkeruuvastuu vaihtui Tilastokeskukselta Valtiokonttorille

Hallintokulujen selvittämisessä ja vertailussa tapahtui aikasarjakatkos, kun soten järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueille 2023

Valtiontalouden kokonaisuuden esittämistapa hallintokuluja myöten muuttui 2025, kun Valtiokonttorin kirjanpidon käsikirjaa päivitettiin

Tietolähteet: Valtiokonttorin tutkihallintoa.fi, Tilastokeskus, VTV (Valtiontalouden tarkastusvirasto)

Parantaako hallintokulujen suuntaaminen palveluihin niiden vaikuttavuutta?

Hallintokuluja kohdennetaan tulosyksiköllle

→ Yksikön tulos heikkenee

→ Palveluja supistetaan tai yksikkö suljetaan kannattamattomana

→ ***Samat hallintokulut kohdennetaan jäljelle jääville yksiköille***

→ Jäljelle jäävien yksiköiden tulokset heikkenevät ja niidenkin palveluja karsitaan ja yksiköitä suljetaan jne. - ja *kierre on syntynyt*!

Suomen julkishallinnon hinta

Koko julkinen sektori **20 mrd.€** vuosittain *(noin 12 prosenttia kaikista julkisista menoista, sisältää varsinaisten hallintokulujen lisäksi julkisen velan korkoja ja EU-maksuja)*

→ josta valtio **9 mrd.€** vuosittain

→ josta kunnat ja maakuntien liitot **11 mrd.€** vuosittain

*(Eduskunnan toiminta, ministereiden ja poliittisten avustajien palkkaus sekä puolueiden julkinen rahoitus **165 milj.€** vuosittain = alle 1 % kaikista julkisen sektorin hallintokuluista)*

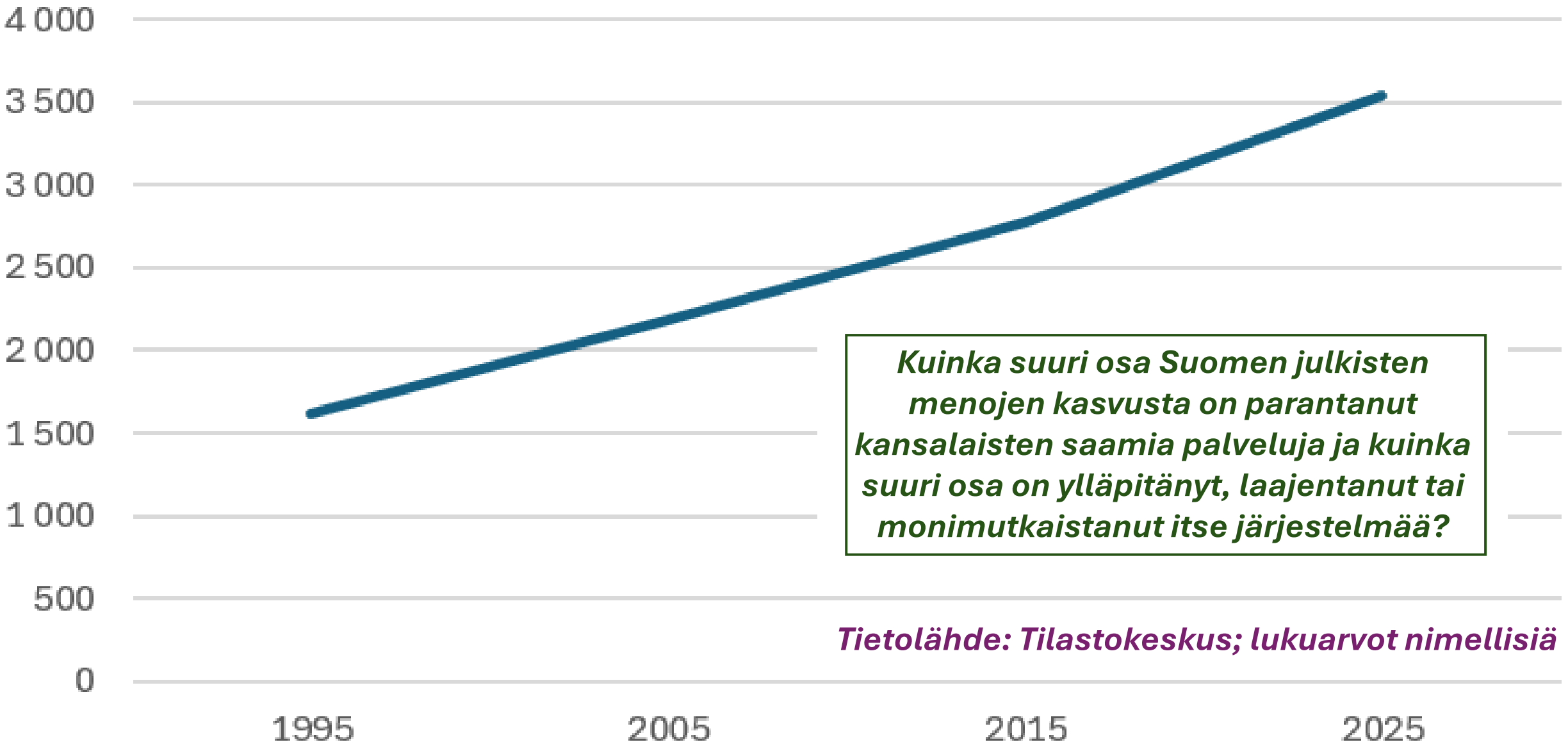
Tietolähteet: Valtiokonttori, tutkihallintoa.fi, Tilastokeskus, VTV, LJK Riku Lehtinen

Suomen julkisen sektorin hallinto- ja tukipalvelu-toimintoja on useilla eri organisaatiotasoilla

Valtionhallinnon, kuntien, hyvinvointialueiden ja niiden eri toimialojen yhteydessä toimivat yleensä omat ylimmän johdon, johtamis-järjestelmien, taloushallinnon, henkilöstöhallinnon, lakipalvelujen, hankintojen, tietohallinnon, viestinnän, valvonnan, riskienhallinnan ja muiden tukipalvelujen rakenteet

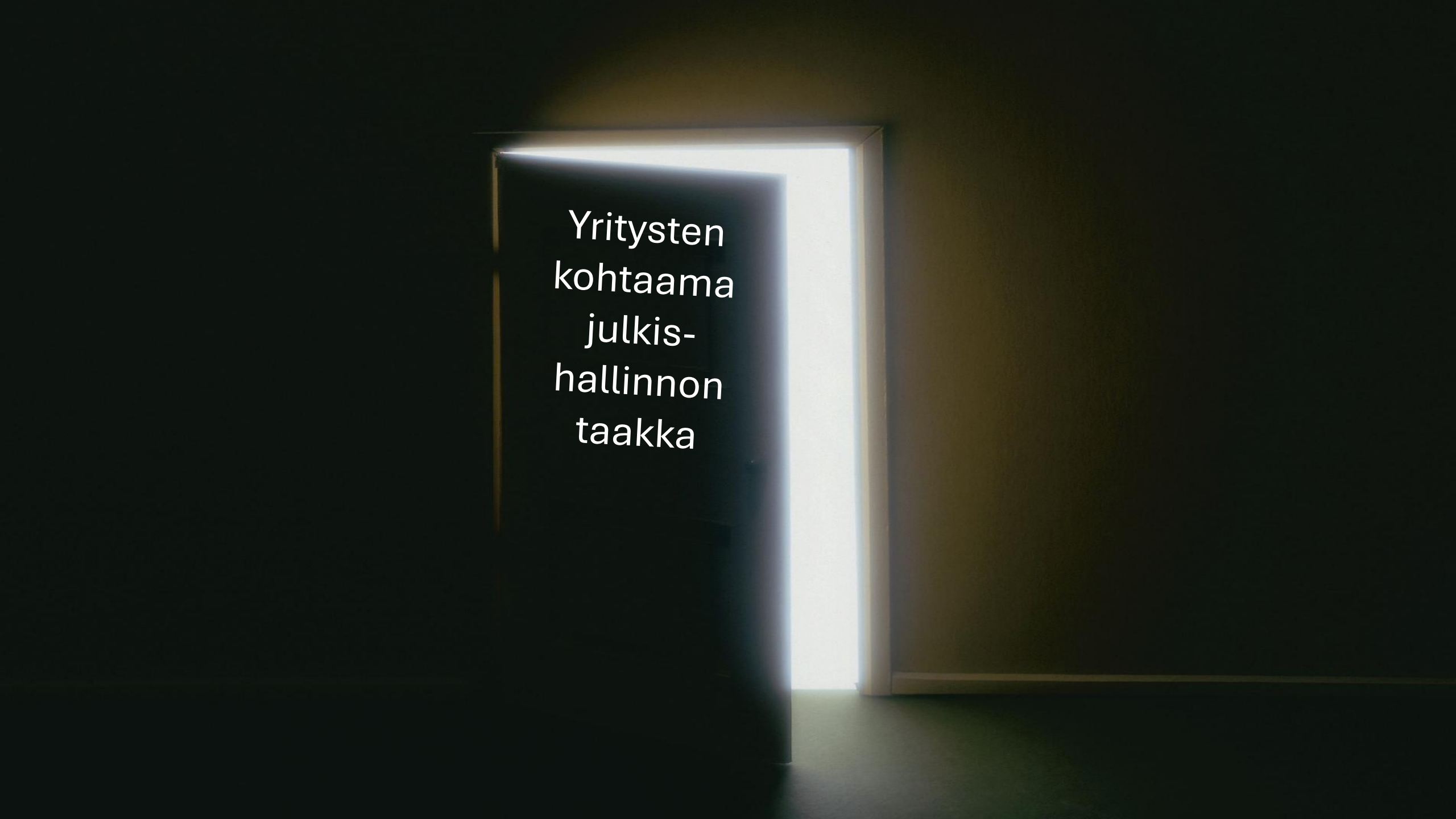
Osa näistä toiminnoista on keskitetty organisaatioiden yhteisiksi palveluiksi ja osa on hajautettu toimialoille, palvelualueille ja yksiköille ja osa palveluista hankitaan ulkopuolisilta palveluntuottajilta

Suomen julkissektorin hallintokulut asukasta kohti €

Kuinka suuri osa Suomen julkisten menojen kasvusta on parantanut kansalaisten saamia palveluja ja kuinka suuri osa on ylläpitänyt, laajentanut tai monimutkaistanut itse järjestelmää?

Tietolähde: Tilastokeskus; lukuarvot nimellisiä

Yritysten
kohtaama
julkis-
hallinnon
taakka

Yritysten kohtaama julkishallinnon taakka

Hallinnollinen taakka on ollut eurooppalaisten yritysten merkittävä ongelma jo pitkään ja vuosien 2020 ***(55 %)*** ja 2025 ***(64 %)*** vertailukelpoiset kyselyt osoittavat ongelman laajentuneen ***(Euroopan komission Flash Eurobarometer)***

Suomalaisia selvityksiä yritysten kohtaamasta hallinnollisesta taakasta:

Valtioneuvoston tutkimus sääntelytaakasta (2018)

Elinkeinoelämän keskusliiton sääntelykustannuksia koskeva selvitys (2025)

Suomen Yrittäjien Pk-yritysbarometri (jatkuva)

Julkishallinnollisen taakan kustannuksista suomalaisyrityksille

EK:n marraskuussa 2025 julkaisema selvitys arvioi yrityksiin kohdistuvan sääntelyn aiheuttavan Suomessa vuosittain noin **5,6–7,0 mrd.€**:n kustannukset, joka vastaa noin **2–2,5 %** BKT:stä

5–10 miljoonan euron liikevaihdon pk-yrityksissä sääntelykustannusten arvioitiin vastaavan **2,6–5,2** % liikevaihdosta - vertailukohtana yritysten keskimääräinen liikevoittomarginaali oli **4–6 %**

ETLAn maaliskuussa 2025 julkaisema tutkimus suomalaisten yritysten kasvun esteistä nosti raskaan sääntelyn ja hallinnolliset velvoitteet *yleisimmin mainituiksi* kasvun esteiksi

Esimerkki: uuden ravintolan perustaminen Suomessa

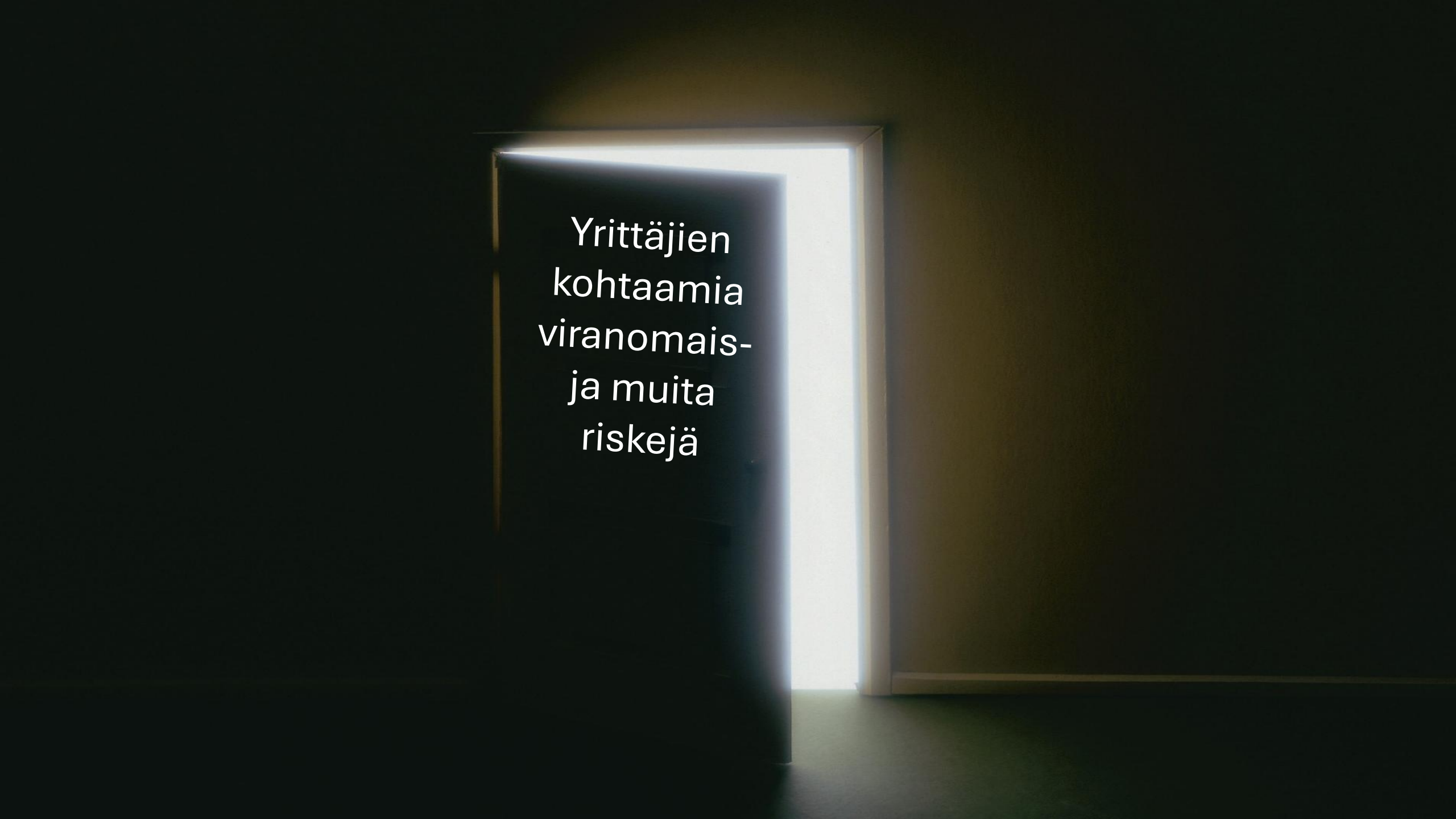
Varmistaa rakennusvalvonnalta, että tila soveltuu ravintolakäyttöön ja mahd. käyttötarkoituksen muutoksen ja rakentamisluvan hakuprosessit

Palo- ja pelastusturvallisuutta sekä rakennuksen käyttöönottoa koskevien vaatimusten selättäminen

Elintarviketoiminnan rekisteröinti-ilmoitus vähintään neljä viikkoa ennen ravintolatoiminnan aloittamista sekä omavalvonnan suunnittelu ja hyväksyntä

Anniskeluluvan hakeminen, jos ravintolassa myydään alkoholia

Mahd. terassin, tupakkatuotteiden myynnin ja musiikin käyttöön, aukioloaikoihin yms. liittyvät vaatimukset, luvat ja ilmoitukset

Yrittäjien
kohtaamia
viranomais-
ja muita
riskejä

Esimerkkejä yritystoiminnan haasteista Suomessa

Positiivinen luottotietorekisteri: henkilöyrittäjien velat näkyvät, tulot eivät → luottokelvottomuus → kynnyksiä rahoituksessa, kilpailutuksissa, toimitila-sopimuksissa, investoinneissa, ostojen maksuehdoissa, yrittäjän asumisessa, perheen taloudellisessa turvallisuudessa ja henkilökohtaisissa hankinnoissa

Hankintalaki on vaikeuttanut yrittäjien yhteenliittymien osallistumista tarjouskilpailuihin (*yhteistarjous muodostaa kielletyn kilpailunrajoituksen*)

*Esimerkiksi Soteri *), hallinnolliset velvoitteet ja hankintalaki muodostavat yhdessä merkittävän markkinoillepääsyn esteen yrittäjille - kyse ei ole vain yksittäisistä rekisteröintimaksuista tai yksittäisistä lakipykälistä, vaan useiden erillisten vaatimusten kasautumisesta*

**) Suomen valtakunnallinen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien ja palveluyksiköiden rekisteri*

Esimerkkejä positiivisen luottotietorekisterin vaikutuksista

Uusien yritysten perustamisen vaikeutuminen

Pienten yritysten kilpailukyvyn heikkeneminen suhteessa suurempiin yrityksiin

Yritysten kasvun, investointien ja työllistämisen hidastuminen

Yrittäjien taloudellisen yhdenvertaisuuden heikentyminen

Yritystoiminnan lopettamisen riskin kasvaminen tilanteissa, joissa rahoituksen saatavuus estyy puutteellisten tulotietojen vuoksi

Voiko sääntelyn lisääminen lopulta heikentää yrittäjyyttä, taloudellista toimeliaisuutta ja yksilön vapautta?

Hankintalainsäädäntö: miten yritykset saavat kilpailla julkisista hankinnoista

Kilpailulainsäädäntö: rajat yritysten yhteistyölle

Positiivinen luottotietorekisteri: yrittäjän taloudellisen aseman arviointi

Muu elinkeinotoiminnan sääntely: hallinnollisten velvollisuuksien kasvu

Rikosoikeudellinen sääntely voi tehdä joidenkin lakeihin perustuvien velvollisuuksien noudattamisesta rangaistavaa

Voiko sääntely-yhteiskunnan kehittyminen kasvattaa rikollisuutta siten, että yhä suurempi osa ihmisten ja yritysten toiminnasta määritellään lainvastaiseksi?

Viranomais- ja muita toimia	*Kehityssuuntia*
Verotarkastukset	*Lisääntyneet 2023-2025 yli **20 %***
Talousrikostutkinta	*Avoimet jutut **kaksinkertaistuneet** kymmenessä vuodessa*
Ennakkoperintärekisteristä poistot	*Kasvaneet 2024–2025 lähes **10 %***
Pankkien yritysasiakkuuksien päättämiset	*Kasvaneet 2022–2025 yli **100 %***

Näkymätön
jarru?

Onko julkishallinto ”näkymätön / tuntematon jarru”?

Voiko yritysten kohtaama *hallinnollinen taakka* olla yksi Suomen talouden näkymättömistä tuottavuuden ja kasvun jarruista?

Hallinnollinen taakka voi olla selitys, jota ei ehkä kannata sivuuttaa, kun tarkastellaan Suomen poikkeuksellisen heikkoa tuottavuus-kehitystä

Hallintotaakan kustannukset yrityksille eivät näy tilastoissa, sillä ne hajautuvat kymmeniin tuhansiin yrityksiin, työtehtäviin ja menetettyihin työtunteihin

Julkishallinnon kasvu = menetettyjä mahdollisuuksia?

Hallinnolliset velvoitteet lisääntyvät

→ Yrittäjän aikaa ja yrityksen resursseja sitoutuu

→ Investointi- ja rekrytointikynnykset kasvavat

→ Yritysten kasvu ja työllistäminen hidastuvat

→ ***Kansantalouden elpyminen hidastuu***

Julkishallinnon karsimisesta tilaa yrittäjyydelle ja työllisyydelle?

Hallinnolliset velvoitteet ~~lisääntyvät~~ *vähenevät*

→ Yrittäjän aikaa ja yrityksen resursseja ~~sitoutuu~~ *vapautuu*

→ Investointi- ja rekrytointikynnykset ~~kasvavat~~ *laskevat*

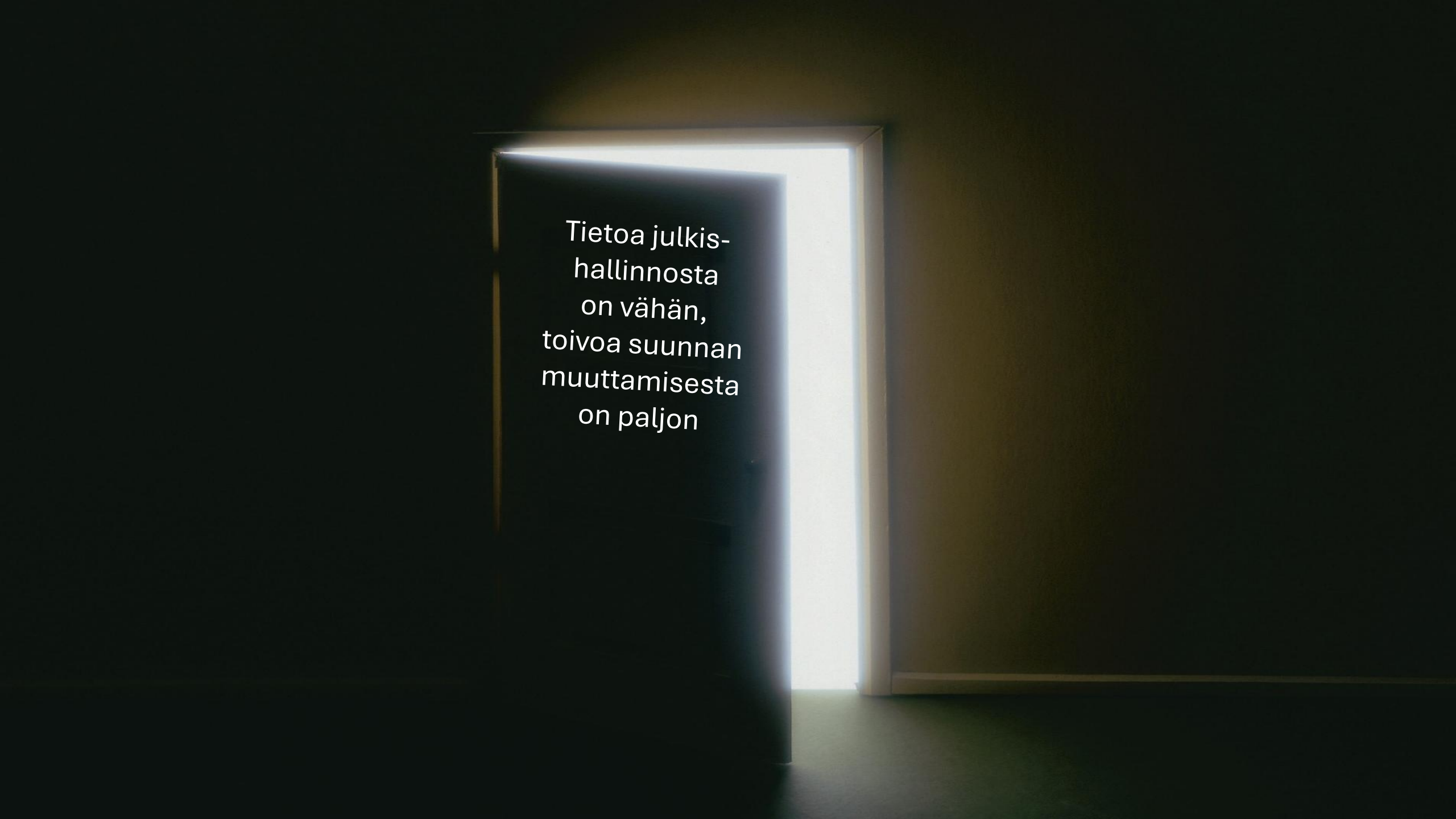
→ Yritysten kasvu ja työllistäminen ~~hidastuvat~~ *kiihtyvät*

→ ***Kansantalouden elpyminen ~~hidastuu~~ nopeutuu***

Suomen ja kolmen muun paljon julkisia menoja käyttävän EU-maan sekä EU:n keskiarvon luvut vuodelta 2025

Maa	Julkiset menot % BKT:sta	BKT:n kasvu %	Työttömyys %
Suomi	57,2 %	+0,2 %	9,7 %
Ranska	57,2 %	+0,8 %	7,7 %
Itävalta	55,2 %	+0,6 %	5,7 %
Belgia	54,2 %	+1,0 %	6,2 %
EU keskimäärin	*49,5 %*	*+1,5 %*	*6,0 %*

Tietolähteet: Euroopan komissio, Eurostat, Maailmanpankki

Tietoa julkis-
hallinnosta
on vähän,
toivoa suunnan
muuttamisesta
on paljon

Olemmeko hukkumassa ylisuureen julkishallintoon ja nääntymässä nälkään?

Ovatko julkishallinnon kustannukset kasvaneet ja samalla siirtyneet kirjanpidoissa piiloon muiden toimintojen kustannuksiksi?

Kuinka paljon Suomen tuottavuutta, investointeja ja työpaikkoja menetetään siihen, että yritysten ja niiden työntekijöiden aikaa ja osaamista sitoutuu hallinnollisen koneiston ylläpitämiseen?

Kiinnitetäänkö julkisissa hallintoelimissä liian paljon huomiota siihen, *mitä tehdään ja miten* sen sijaan, että mietittäisiin, *mitä saadaan aikaan*?

Voisiko julkissektorin hallintoa tehostaa, uudistaa tai karsia?

Toimet	Muutokset ”isossa kuvassa”	*Vaikutukset hallintoon*	Vaikutukset talouteen
Hallintoa ”järkeistetään”	Nykyinen järjestelmä säilyy, mutta hallintoa supistetaan	*Hallintoa tehostetaan*	Kustannussäästöt eivät ole todennäköisiä ja haitat yrityksille sekä ihmisille saattavat jopa lisääntyä
Hallintoa ”uudistetaan”	Virastokeskeisestä järjestelmästä siirrytään verkostomaiseen palveluyhteiskuntaan	*Tarpeetonta hallintoa karsitaan*	Toteutustavat vaikuttavat siihen, tuleeko säästöjä ja vapautuuko yrittämiselle tilaa
Yhteiskunta-sopimus	Julkisen vallan roolia pienennetään merkittävästi ja kansalaiset, yhteisöt sekä yritykset ottavat vastuuta omiin käsiinsä	*Vain välttämätön hallinto jää jäljelle*	Kustannussäästöt ovat merkittäviä ja yrittämisen sekä työn tekemisen helpottuminen erittäin todennäköisiä

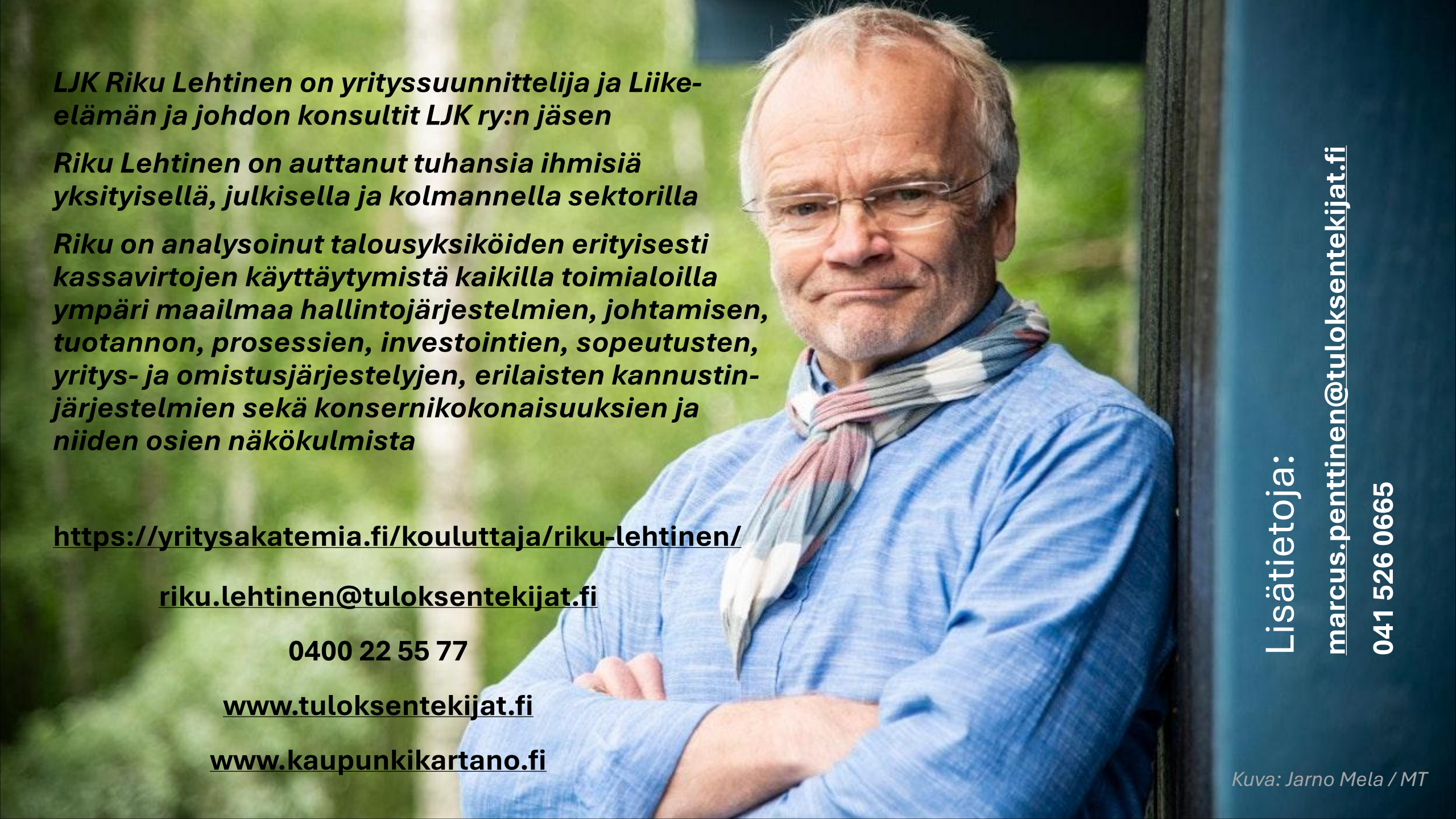
Pitäisikö Suomessa siirtyä hallinnon ylläpitämisestä yhteiskunnan toimintakyvyn ylläpitämiseen?

Hyvän hallinnon mittari ei ole se, kuinka tehokkaasti hallinto toimii, vaan se, kuinka vähän hallintoa tarvitaan

Voisiko tulevaisuuden yhteiskunta rakentua nykyistä vähemmän hallinnollisen ohjauksen ja nykyistä enemmän ihmisten oman aloitteellisuuden, vastuunoton ja keskinäisen yhteistyön varaan?

Julkinen valta voi tarjota perustan, jonka päällä ihmiset uskaltavat ottaa riskejä, yrittää, auttaa toisiaan ja kantaa vastuuta

Ihmiset saattavat tarvita vähemmän hallinnollista ohjausta, mutta eivät välttämättä vähemmän yhteiskunnallista turvaa

LJK Riku Lehtinen on yrityssuunnittelija ja Liike-elämän ja johdon konsultit LJK ry:n jäsen

Riku Lehtinen on auttanut tuhansia ihmisiä yksityisellä, julkisella ja kolmannella sektorilla

Riku on analysoinut talousyksiköiden erityisesti kassavirtojen käyttäytymistä kaikilla toimialoilla ympäri maailmaa hallintojärjestelmien, johtamisen, tuotannon, prosessien, investointien, sopeutusten, yritys- ja omistusjärjestelyjen, erilaisten kannustin-järjestelmien sekä konsernikokonaisuuksien ja niiden osien näkökulmista

https://yritysakatemia.fi/kouluttaja/riku-lehtinen/

riku.lehtinen@tuloksentekijat.fi

0400 22 55 77

www.tuloksentekijat.fi

www.kaupunkikartano.fi

Lisätietoja:

marcus.penttinen@tuloksentekijat.fi

041 526 0665

Kuva: Jarno Mela / MT